

NOTITIE

Onderwerp Analyse en resultaten evaluatie
Project Evaluatie Provinciale Omgevingsvisie Fryslân
Opdrachtgever Provincie Fryslân
Projectcode 140291
Status Definitief 02
Datum 20 maart 2024
Referentie 140291/24-004.009
Auteur(s) K. Kreunen MSc, mw. L. van 't Hul MSc

Gecontroleerd door D. Wijmenga MSc
Goedgekeurd door D. Wijmenga MSc
Paraaf

Bijlage(n) I Respondenten
II Enquete formulier

Aan Provincie Fryslân -
Kopie -

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In 2020 heeft de provincie Fryslân haar omgevingsvisie 'De Romte Diele' vastgesteld. Sindsdien hebben verschillende partijen met de visie gewerkt, zowel intern bij de provincie, als extern bij gemeenten, het waterschap en maatschappelijke partners. De provincie Fryslân is voornemens de omgevingsvisie vanaf 2024 te vernieuwen. Aanleiding hiervoor zijn de maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven, zoals de Omgevingswet, het programma NOVEX en het NPLG.

Voordat de provinciale omgevingsvisie (POVI) wordt vernieuwd, verkrijgt de provincie Fryslân graag inzicht in hoe men in algemene zin denkt over de vigerende omgevingsvisie, hoe zij er mee hebben gewerkt en of de visie aan deze gebruikers voldoende kaders voor ruimtelijk beleid en het sturen van ruimtelijke ontwikkelingen biedt. Onderzoeksvragen zijn onder andere: hoe is de visie gebruikt als strategisch kader voor nieuw beleid? Wat zijn de inhoudelijke ervaringen van (interne en externe) stakeholders met het provinciale belang? En zijn de doelen bereikt die in de omgevingsvisie zijn gesteld? Kortom, de provincie wil graag leren van het voorgaande traject en deze lessen toepassen bij het vernieuwen van de omgevingsvisie.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in het huidige gebruik van de POVI en in de ervaringen die de gebruikers met de POVI hebben. Deze inzichten en geleerde lessen gaat de provincie Fryslân betrekken in het traject voor het vernieuwen van de POVI in 2024 - 2025.

Onderzoeksvragen

Voor dit doel zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1 hoe en door wie wordt de huidige Omgevingsvisie als strategisch kader gebruikt voor het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving?
- 2 wat zijn de inhoudelijke ervaringen van interne en externe stakeholders met de provinciale belangen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie?
- 3 in hoeverre worden de samenwerkingsprincipes en inhoudelijke principes toegepast en hoe heeft dat gewerkt?
- 4 welke lessen kunnen we leren?
- 5 zijn de inhoudelijke doelen bereikt die gesteld zijn in de Omgevingsvisie?

1.3 Leeswijzer

Deze notitie is opgedeeld in vijf hoofdstukken. Hoofdstuk 2 beschrijft de methode van het onderzoek, de dataverzameling en analyse. De resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd in hoofdstuk 3, op basis waarvan in hoofdstuk 4 een discussie volgt. Tot slot beschrijft hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen.

2 METHODE

Ten behoeve van de evaluatie is gebruik gemaakt van een digitale enquête. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de data zijn verzameld en hoe de doelgroepen zijn benaderd.

2.1 Dataverzameling

Enquêtes

Via enquêtes is data verzameld om de verschillende onderzoeksvragen te beantwoorden. Deze enquête is terug te vinden in de bijlage. De enquête bestond uit zowel gesloten vragen in de vorm van stellingen als open vragen. Door de open vragen werden de respondenten aangemoedigd om uitgebreide antwoorden te geven, zodat wij specifieke feiten kunnen achterhalen, maar ook nuance kunnen aanbrengen waar nodig. Daarnaast worden stellingen met open vragen ondersteund, om het kwantitatieve resultaat te kunnen duiden. Het was noodzakelijk om alle vragen in de enquête te beantwoorden. De enquête is digitaal verspreid en kon door de respondenten worden ingevuld middels de tool 'survey monkey'.

Inclusie- en exclusiecriteria

De enquêtes werden ingevuld door de provincie, gemeenten, het waterschap en maatschappelijke partners binnen de gebiedsgrenzen van de provincie Fryslân - dit is de doelgroep die in haar openbare besluitvormingsprocessen ten aanzien van bijvoorbeeld ruimtelijke besluiten en vergunningverlening veelvuldig gebruik maakt van de omgevingsvisie 'De Romte Diele'. Er werden bewust geen strikte functievereisten gesteld - iedereen binnen deze organisaties kan namelijk op een manier met de omgevingsvisie in aanmerking komen. Om die reden zijn er dan ook verder geen selectiecriteria toegevoegd. De enquête is uitgezet onder 3 doelgroepen:

- provincie Fryslân:
 - er zijn circa 50 interne beleidsadviseurs en uitvoerende medewerkers van de provincie benaderd om de enquête in te vullen. Om de respons te verhogen is een warme overdracht georganiseerd, waarin context en uitleg is gegeven bij de enquête;

- gemeenten en het Wetterskip Fryslân:
 - alle gemeenten van Fryslân en het Wetterskip Fryslân zijn via e-mail benaderd met een digitale link naar de enquête. In totaal zijn 70 medewerkers van gemeenten en waterschappen benaderd, en de mogelijkheid bestaat dat deze contactpersonen de enquête doorgestuurd hebben naar een of meer collega's;
- maatschappelijke partners:
 - tot slot zijn 13 maatschappelijke partners aangeschreven die wellicht met de Omgevingsvisie werken. Deze zijn net als de gemeenten en het waterschap enkel per e-mail benaderd.

Scope van de enquête

In het onderzoek wordt gesproken over de omgevingsvisie 'De Romte Diele'. Andere onderdelen, zoals de Omgevingsverordening of onderliggende programma's, zijn hier buiten beschouwing gelaten, zodat we kunnen streven naar een antwoord op de onderzoeksvragen en de validiteit van het onderzoek kunnen waarborgen.

2.2 Data-analyse

De resultaten zijn met toestemming van de respondenten verwerkt. Voorafgaand aan de data-analyse zijn respondenten die slechts de introductievragen hadden beantwoord, en verder geen inhoudelijke inbreng bevatten, uit de resultaten worden verwijderd. Zo ontstaat een 'schone' dataset.

3 RESULTATEN

3.1 Respondenten

In dit onderzoek zijn in totaal 48 digitale enquêtes ontvangen, afkomstig uit 16 organisaties. Vanwege privacy zijn de namen geanonimiseerd. De respondenten vertegenwoordigen diverse functies; strategisch (beleid), management, uitvoerend (vergunningverlening) en ontwerp. De resultaten die besproken worden zijn gebaseerd op 48 respondenten, waarvan 8 respondenten de vragenlijst maar gedeeltelijk hebben ingevuld. Dit leidt tot 40 volledig ingevulde enquêtes. Zie tabel 3.1. Ook zijn er 12 reacties niet in het onderzoek meegenomen, omdat deze vragenlijsten niet volledig werden ingevuld.

Tabel 3.1 Aantal respondenten

	Intern (provincie)	Extern
aantal volledig ingevuld*	27	13
aantal gedeeltelijk ingevuld, maar wel bruikbaar	2	6
totaal	29	19

* Respondenten die aangaven de POVI nooit te gebruiken en halverwege al de enquête afrondde worden ook als volledig ingevuld beschouwd.

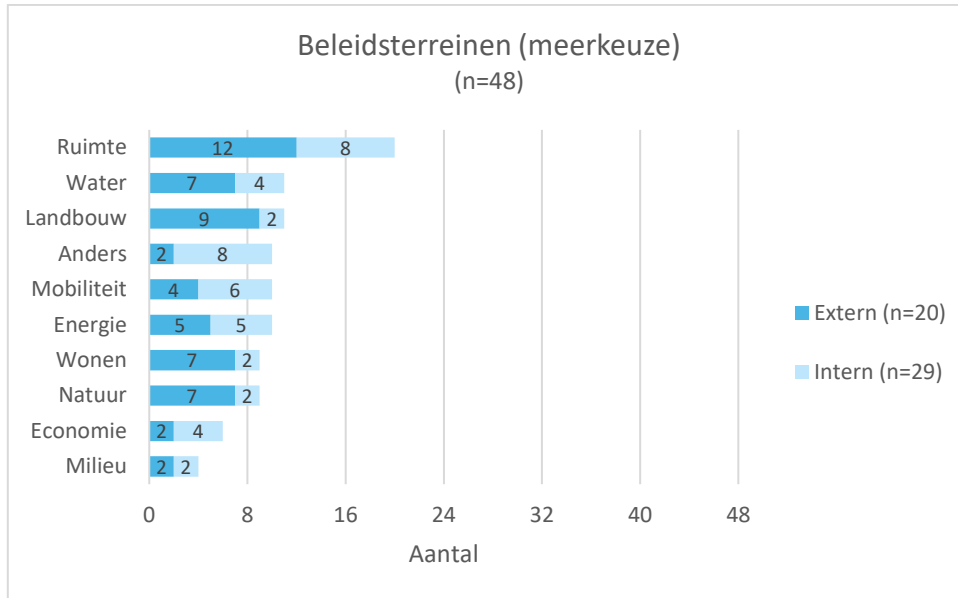
Organisatie en beleid

In de grafiek komt naar voren dat het merendeel van de respondenten, 29 van de 48, afkomstig is vanuit de provincie Fryslân. De overige respondenten zijn voornamelijk van gemeenten (15) en een enkeling (3) van een andere maatschappelijke partners. Het Wetterskip is nauwelijks vertegenwoordigd; slechts één respondent heeft de vragenlijst voor de helft ingevuld. In de bijlage is een volledig overzicht opgenomen van de respondenten en organisaties.

De respondenten vertegenwoordigen gezamenlijk vrijwel alle beleidsterreinen, zie afbeelding 3.1

Van de 48 respondenten waren 23 op meer beleidsvelden actief. Met name bij de (kleinere) gemeenten is het gangbaar dat ambtenaren verantwoordelijk zijn voor verschillende beleidsvelden. In de categorie 'anders' komen specifiekere thema's aan bod als bijvoorbeeld erfgoed, circulaire economie, recreatie, de wadden en klimaat(adaptatie).

Afbeelding 3.1 Beleidsterreinen - Respondenten

3.2 Enquêtes

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven, hierbij wordt nog geen interpretatie gegeven en wordt de vraagvolgorde van de enquête aangehouden. Niet ieder antwoord is expliciet beschreven, maar de kern is uit de resultaten gehaald. De interpretatie van deze gegevens wordt in hoofdstuk 4 gedaan.

3.2.1 Ervaring met de omgevingsvisie

Mijn algemene indruk van de provinciale omgevingsvisie 'De Romte Diele' is..

In de resultaten komt naar voren dat respondenten veelal wijzen op het hoge abstractieniveau van de omgevingsvisie. Uit de resultaten blijkt dat de Provinciale Omgevingsvisie vaak wordt ervaren als 'hoog over' en 'te abstract'. Maar ook wordt het contrast benoemd, een deel van de thema's krijgt meer aandacht dan andere, en ook het abstractieniveau daarbinnen wisselt.

'Heel erg op hoofdlijnen en vanuit het oude denken opgezet. Niet vanuit de Omgevingswet gedachte. Ook mis ik wat nu concreet de visie is, waar gaan wij voor'. - (Respondent van provincie Fryslân)

Daarnaast deelt iets minder dan de helft de ervaring het als een helder en duidelijk document te ervaren (met name intern provincie), een enkeling geeft aan het document jaarlijks tot nooit te gebruiken of zelfs nog nooit te hebben gezien.

Ik raadpleeg de Provinciale Omgevingsvisie voor..

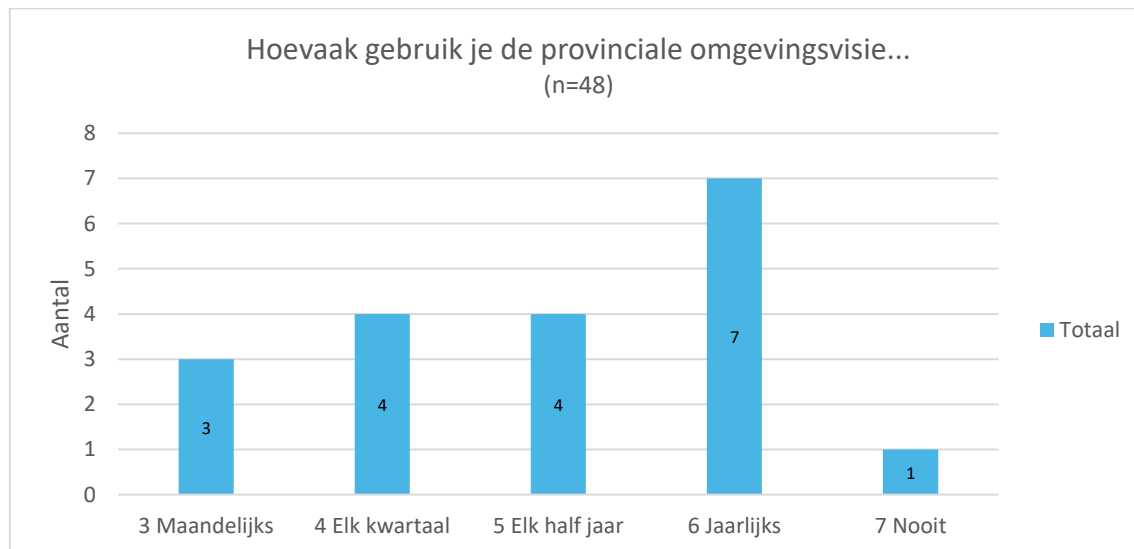
De Provinciale Omgevingsvisie wordt op verschillende manieren gebruikt. Uit de resultaten blijkt dat een groot deel van de respondenten de Omgevingsvisie gebruikt als input voor het opstellen van en de afstemming met gemeentelijke visies en beleid.

Daarnaast wordt er veel gewezen naar de (on)mogelijkheden die er zijn binnen de ruimtelijke ontwikkelingsopgaven. Naast deze twee onderdelen wordt er ook door respondenten gewezen naar; het toetsen/beoordelen van ontwikkelingen/opgaven, advisering voor ruimtelijke plannen en de beleidsregels. De omgevingsvisie wordt door de respondenten die deze maandelijks of intensiever gebruiken, met name gebruikt voor het toetsen of beoordelen van binnen komende initiatieven en plannen, het formuleren van eigen beleid (extern), of het nazoeken van (ruimtelijke) uitgangspunten voor nieuwe projecten. Bij extensiever gebruik gaat het vaak om dezelfde soort werkzaamheden, maar op een hoger schaalniveau (opstellen van nieuw provinciaal beleid of programma's).

Ik gebruik de provinciale omgevingsvisie

Uit de resultaten komt naar voren dat de frequentie van het gebruik van de POVI wisselend is. Wel valt op dat deze door slechts 3 respondenten dagelijks of wekelijks gebruikt wordt. Deze 3 respondenten zijn allen werkzaam bij de provincie. Toch wordt de provinciale omgevingsvisie ook door 6 respondenten helemaal nooit gebruikt, hierin valt op dat 5 van deze 6 respondenten werkzaam zijn bij de provincie (waarvan er 4 enkel aan het thema Energie werken).

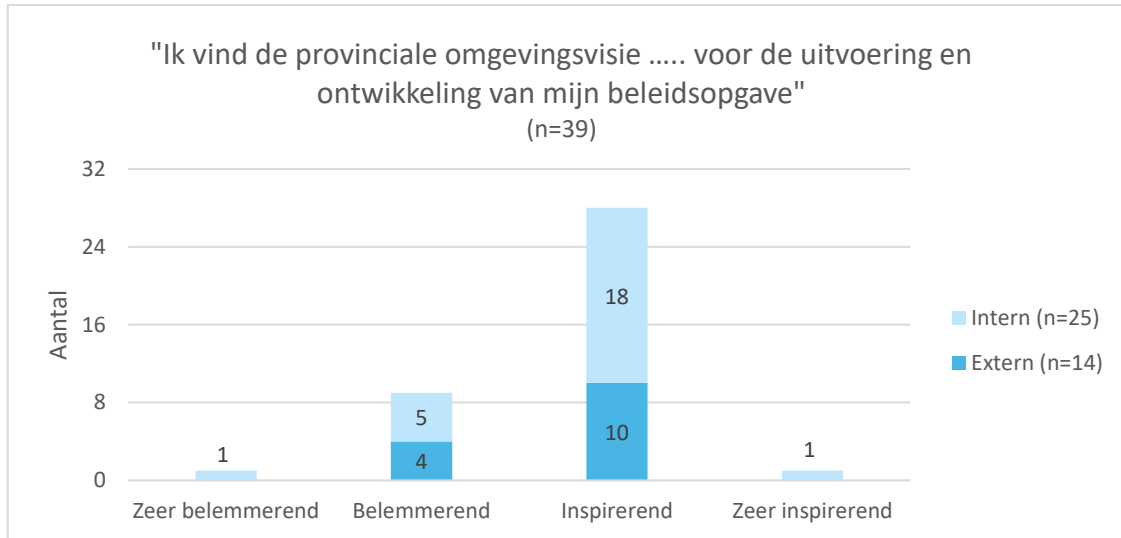
Afbeelding 3.2 Het gebruik van de provinciale omgevingsvisie

Ik vind de omgevingsvisie

Uit de resultaten blijkt dat zo'n driekwart van de respondenten de omgevingsvisie als (zeer) inspirerend ervaart. Het merendeel van de respondenten, die de omgevingsvisie ervaren als stimulerend, verwijst naar opgaven uit de beleidsdomeinen waar ze zelf actief zijn. Het biedt handvatten, een basis en geeft richting, om zelf keuzes te maken of juist om reeds gemaakte keuzes uit te leggen. Ook wordt meermaals genoemd dat het belang van een beleidsveld wordt geborgd of onderstreept (zoals de cultuurhistorie, het landschap of verkeer). Zowel in- en extern worden dezelfde redenen aangedragen.

Afbeelding 3.3 Ervaringen met de Provinciale Omgevingsvisie

Uit de resultaten blijkt dat ongeveer een kwart van de respondenten de omgevingsvisie ervaart als (zeer) belemmerend. Veel respondenten wijzen op het feit dat de Omgevingsvisie te abstract is en daardoor te weinig richting geeft. Daarbij wordt door enkele respondenten genoemd dat deze daardoor multi-interpretabel is en meer handvatten zou moeten bieden. Ook zijn er respondenten die specifiek wijzen naar thema's zoals beperkingen vanuit energieopwekking, landbouw, het buitengebied en dorpsontwikkeling.

Ik vind de Provinciale Omgevingsvisie belemmerend, omdat: 'deze soms behoudend is [...] en daarmee ontwikkelingen die van algemeen belang zijn, soms in de weg staan. [...] Hoewel het goed is om de meest belangrijke zaken te behouden, is het soms ook wel belemmerend voor de kleinere ontwikkelingen.' - (Respondent van provincie Fryslân)

Gebruik van de Provinciale Omgevingsvisie

Ongeveer driekwart van de respondenten gebruikt de POVI als beleidsstuk voor strategische keuzes binnen hun beleidsopgave of de uitvoering ervan. Het merendeel hiervan werkt bij de provincie. Van de respondenten die een ander beleidsstuk gebruik en is de helft extern (7 van de 13).

De Provinciale Omgevingsvisie wordt wél als beleidsstuk gebruikt voor (strategische) keuzes

Uit de resultaten blijkt dat iets meer dan driekwart van de respondenten vanuit de provincie de Omgevingsvisie als voornaamste beleidsstuk gebruikt. Bij de overige partijen gebruikt iets meer dan de helft de POVI als beleidsstuk binnen beleidsopgaven of de uitvoering ervan. In de antwoorden van de respondenten komt bij de meerderheid naar voren dat ze de POVI zien als een (toetsings)kader dat richtinggevend is en daardoor een basis vormt voor overige ontwikkelingen. Daarbij wordt door enkele respondenten genoemd dat de provinciale Omgevingsvisie input is voor de ontwikkeling van de eigen visie. En verder wordt de provinciale Omgevingsvisie gebruikt ter onderbouwing van adviezen over gemeentelijke en provinciale plannen en projecten en doelen. Dit is in lijn met het antwoord op de vraag waarvoor men de POVI gebruikt.

De Provinciale Omgevingsvisie wordt niet als beleidsstuk gebruikt voor (strategische) keuzes

De Provinciale Omgevingsvisie wordt door ongeveer een kwart van de respondenten vanuit de provincie, en bijna de helft van de respondenten uit de gemeentes en maatschappelijke partners niet als beleidsstuk gebruikt in hun beleidsopgave of de uitvoering ervan. Zij gebruiken andere beleidsstukken: Uitvoeringsprogramma stikstof, Landbouwagonde, Regionaal waterprogramma, Regionaal mobiliteitsprogramma, klimaatakkoord, nationale programma's, Provinciaal bestuursakkoord (2023 - 2027), veenweideprogramma, NOVI, BOVI, Energieprogramma en Natuurlijk Fryslân 2050.

Of de Omgevingsverordening wordt gehanteerd. Er wordt door enkele respondenten toegelicht waarom zij gebruik maken van een ander beleidsstuk; zij wijzen op de actualiteit en de concreetheid van beleidsstukken (zie quotes in het kader hieronder), en noemen ook de accenten van het werk en de te beperkte mogelijkheden die de Provinciale Omgevingsvisie biedt.

Ik maak gebruik van een ander beleidsstuk, namelijk: 'De FPLG en de POV. De POVI is door het FPLG ingehaald en de POV is concreet wat wel en niet toegestaan wordt'. - *(Respondent van een gemeente)*

Ik maak gebruik van een ander beleidsstuk, namelijk: 'De sectorale beleidsstukken en de omgevingsverordening, veelal omdat die concreter antwoord geven op de vraag'. - *(Respondent van een gemeente)*

3.2.2 Doorwerking van de Omgevingsvisie

Ik ben (on)tevreden over de doorwerking van de Provinciale Omgevingsvisie in de sectorale stukken

Iets meer dan de helft van de respondenten is tevreden met de doorwerking van de Provinciale Omgevingsvisie in de sectorale stukken. Deze respondenten hebben ook grotendeels aangegeven dat zij de POVI als voornaamste beleidsstuk hanteren. Bij de externe respondenten zien we juist dat meer dan de helft ontevreden is met de doorwerking van de POVI.

De interne respondenten geven aan dat ze 'ontevreden' zijn, maar ook omdat ze weinig zicht hebben op de doorvertaling, de onderliggende stukken niet goed kennen of graag neutraal willen antwoorden. Externe respondenten vinden de POVI te sectoraal, gedateerd (Veenweideprogramma), of te weinig genuanceerd.

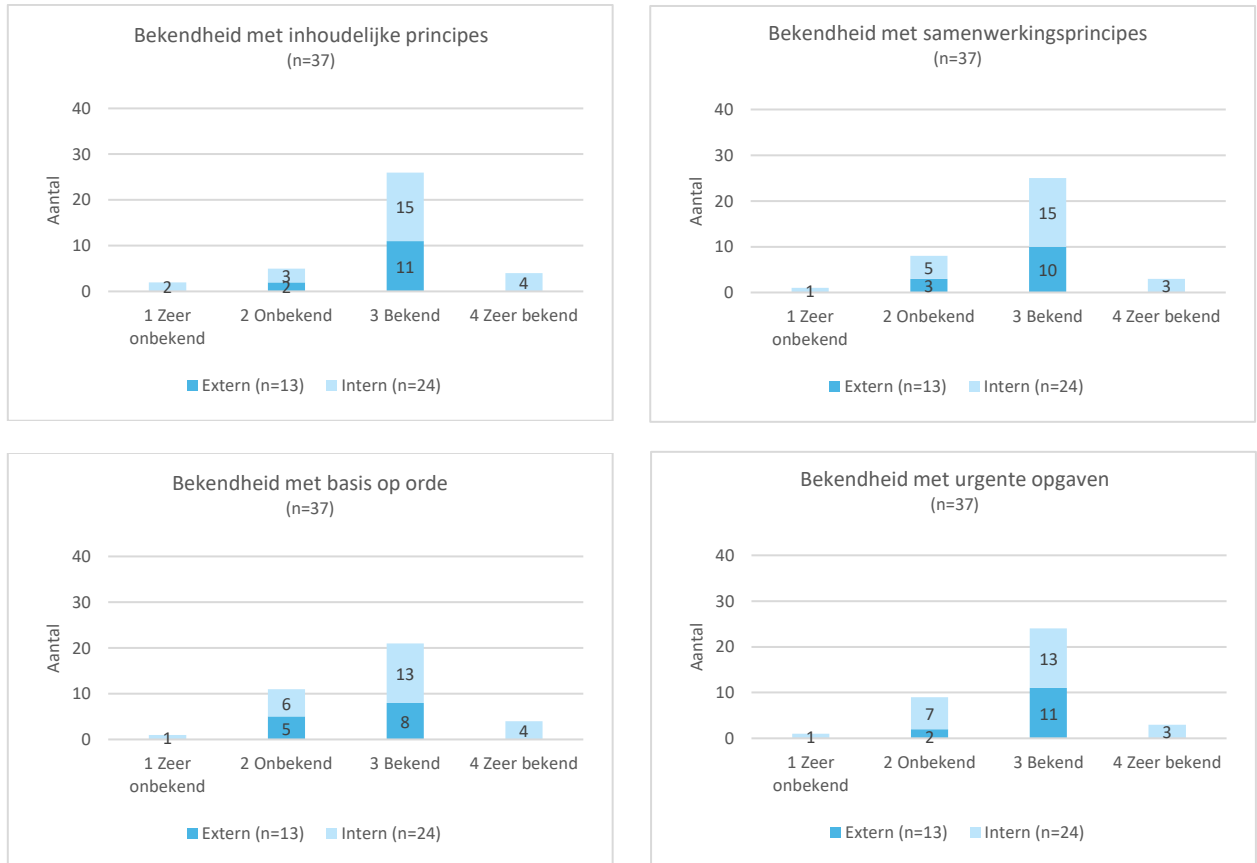
Ik ben ontevreden over de doorwerking, omdat: 'de ambities niet worden waargemaakt. Er worden geen harde keuzes gemaakt die nodig zijn voor het leefbaar houden van Fryslân voor toekomstige generaties'. - *(Respondent van een gemeente)*

De respondent die zeer ontevreden is, noemt dat de omgevingsvisie zich slecht laat doorvertalen. Ook deze (provinciale) respondent werkt in het dagelijks leven aan beleid en projecten die in het teken staan van de energie-transitie. Ook andere energie-collega's zijn ontevreden over de doorwerking, vanwege de belemmeringen in het oplossen van energievraagstukken.

3.2.3 Doelen en werkwijzen

Onderstaand is weergegeven in hoeverre men bekend is met de doelen en werkwijzen zoals gedefinieerd in de Omgevingsvisie. Over het algemeen zien we dat de meerderheid van de respondenten bekend is met alle vier doelen en werkwijzen.

Afbeelding 3.4 Doelen en werkwijzen

Wederom valt op dat de respondenten die positief geantwoord hebben op de vorige vragen (de POVl als inspirerend en voornaamste beleidsstuk en tevreden met de uitwerking) over het algemeen ook bekend zijn met de doelen en werkwijzen, een enkele uitzondering daargelaten.

Daarnaast valt op dat wanneer men bekend is met een van de vier doelen en werkwijzen, men over het algemeen ook bekend is met de overige drie. Dat geldt ook vice versa.

Bij de respondenten die bekend zijn met de doelen en werkwijzen wordt veelal genoemd dat ze wel herkent, maar dat men niet weet wat ze inhoudelijk precies betekenen of niet herkend wordt dat de werkwijzen ook nageleefd worden, waardoor het toch vaak maatwerk per gebiedsproces is. Opvallende uitspraken zijn:

- 'ik ken de principes, maar werken we al volgens de principes? Of vinden we dat nog lastig? Decentraal wat kan, sturen op het proces en daarmee de inhoud wat meer loslaten... dat valt nog niet mee. We hebben daar ook meer gevoel bij de inhoudelijke principes voor nodig';
- 'zijn er wel wat veel en lijken niet allemaal even doelmatig en lijken meer van hetzelfde';
- 'voor het bereiken van de doelen is rekening gehouden met voldoende ruimte voor gebiedsgericht maatwerk. De principes moeten hier richting/invulling aan geven';
- klimaatadaptatie is één van de urgente opgaven. Dat gebruiken we vaak als 'bestaansrecht' van de zaken die we doen binnen team Water & Bodem. Echter, inhoudelijk is veel van de informatie onder dit kopje achterhaald'.

Respondenten die er niet bekend mee zijn, geven aan de doelen en werkwijze niet te kennen omdat ze niet meer herkennen ('ze ooit wel eens te hebben gelezen') of bijvoorbeeld de Omgevingsverordening gebruiken. Deze respondenten geven ook aan de POVl weinig te gebruiken (op een enkeling na).

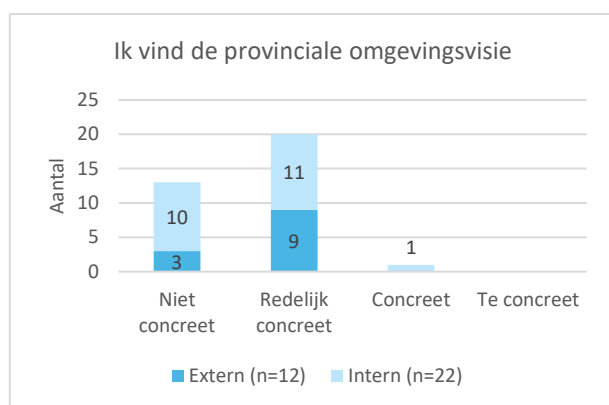
Herkenbaarheid samenhang

Iets meer dan de helft van de respondenten (19 van de 37) herkent de samenhang tussen de werkwijzen en doelen. Daarin verschillen de antwoorden van de interne en externe respondenten niet. Andersom blijkt dus dat de andere helft van de respondenten de samenhang tussen de werkwijzen en de doelen niet herkent. De toelichting van respondenten op 'of ze de samenhang wel of niet herkennen', is in lijn met de toelichting die werd gegeven over de herkenbaarheid van de individuele onderdelen. De antwoorden op de vraag of de samenhang tussen de doelen en werkwijzen wordt herkend, zijn vrijwel gelijk aan de antwoorden waarom men wel of niet bekend is een van de individuele doelen of werkwijzen.

3.2.4 Uitvoerbaarheid

Van de respondenten vinden met de interne dat de Provinciale Omgevingsvisie niet concreet is. De meeste externe respondenten (9 van de 12) gaven aan deze redelijk concreet te vinden. Over het algemeen vonden de externe respondenten die de visie voldoende concreet vonden wel dat er ruimte was om deze gebiedsspecifieker te maken. Niemand vond de Omgevingsvisie te concreet.

Afbeelding 3.5 Ik vind de Provinciale Omgevingsvisie

Redenen om de visie wel concreet te vinden

In de open antwoorden gaven respondenten aan dat er op sommige punten wel degelijk concrete ambities, doelen en acties zijn gesteld maar op andere punten dit meer hoog-over blijft. Daarnaast is een deel van de respondenten van mening dat een visie ook een uitgangspunt moet zijn en daarmee concreet genoeg is. Respondenten zouden graag zien dat naast concrete acties en doelen ook een slag wordt gemaakt in hoe dit uitgevoerd moet worden. Daarnaast werden op een deel van de beleidsterreinen duidelijke keuzes gemaakt, maar op andere niet.

Redenen om de visie niet concreet te vinden

In de open antwoorden werden meerdere redenen gegeven waarom de visie als niet concreet werd ervaren. Respondenten vonden het te hoog over, te afwachtend en werden er geen (duidelijke) keuzes gemaakt of prioriteiten gesteld. Het meest genoemde argument was dat de vertaling naar hoe de visie ingevuld kan worden ontbreekt. Hiervoor had men behoefte aan onder andere: vertaling naar kaarten, een lokale uitwerking, en aanvullend beleid en kaders. Meerdere interne respondenten waren van mening dat het onduidelijk is waar de provincie voor staat, wat de provincie belangrijk vindt en hoe doelen bereikt gaan worden.

'Het is onduidelijk wat de provincie waar wil. De POVI is erg op hoofdlijnen en daardoor weinig concreet. Alle opgaven en principes zijn benoemd, maar hoe en waar (welke locaties juist wel of juist niet) deze moeten worden ingevuld, is niet duidelijk. Met de huidige POVI kun je alle kanten op, als je het maar goed motiveert/onderbouwd'. - (Respondent van provincie Fryslân)

Beoordeling van de uitvoerbaarheid

Respondenten beoordelen de uitvoerbaarheid met een krappe voldoende, met gemiddeld een 5,6. Medewerkers van de provincie zijn iets positiever over de uitvoerbaarheid dan de externe organisaties die samen een 5 geven. Er was niemand die een 9 of 10 gaf, maar wel 3 respondenten die een 1 of 2 gaven en dus erg ontevreden waren over de uitvoerbaarheid.

Tabel 3.2 De beoordeling van de uitvoerbaarheid

	Gemiddeld cijfer	Totaal aantal respondenten	Aantal respondenten dat onvoldoende geeft (<6)
alle respondenten	5,6	34	12
provincie	5,7	22	7
extern	5,0	12	5

Over het algemeen vonden respondenten dat het een visiedocument is, maar in de praktijk weinig uitvoerbaar. Sommige respondenten vonden het lastig deze vraag te beantwoorden omdat het op verschillende manieren te interpreteren was. Iemand anders vond de uitvoerbaarheid goed, immers je kunt het nauwelijks fout doen. Tekenend zijn de volgende citaten:

'Ik kan de uitvoerbaarheid niet goed beoordelen, omdat de POVI op een te hoog abstractieniveau is'. -
(Respondent van provincie Fryslân)

'Omdat het abstractieniveau hoog is, is de uitvoerbaarheid gemakkelijk; het is 'altijd goed'. Maar tegelijkertijd maakt dat het lastig om in sectorale plannen duidelijk - en integraal!- beleid te maken'. -
(Respondent van provincie Fryslân)

Overige redenen waarom de uitvoerbaarheid minder wordt beoordeeld:

- geeft te weinig aanknopingspunten voor uitvoering;
- onvoldoende nagedacht over doorwerking naar programma's en verordening;
- gedateerde opgaven;
- bevat foutieve aannames;
- andere stukken zijn strakker (bijvoorbeeld omgevingsverordening);
- samenwerkingsprincipes worden niet opgevolgd;
- abstract en te vrijblijvend. Houdt te weinig rekening met verschillende belangen in de praktijk.

3.2.5 Verbetersuggesties en het vervolg

Als afsluiting van de enquête werd gevraagd op welke wijze de provincie de POVI kan verbeteren. De inzichten zijn hieronder gepresenteerd per groep, intern, en externe respondenten. De externe organisaties geven als voornaamste verbetersuggesties:

- maak duidelijkere en onderbouwde keuzes;
- concretiseer en geef daadwerkelijk invulling aan de POVI;
- handel ernaar in de praktijk, ook al gaat het schuren;
- schets een duidelijker toekomstbeeld vanuit integrale aanpak met betrekking tot meervoudig ruimtegebruik;
- kennis ophalen bij anderen (Inwoners, gemeenten, etc.);
- meer rekening houden met huidige economische- en geopolitieke omstandigheden;
- kaartmateriaal van zoekgebieden met realisatiemogelijkheden;
- werkelijke voorbeelden uit de praktijk.

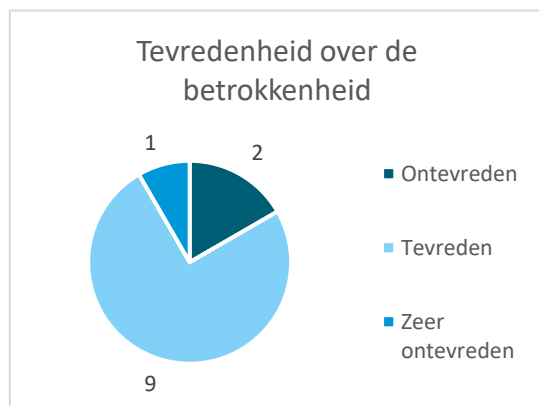
'Maak het wat meer duidelijker en maak echte keuzes. Dat gaat echt soms schuren maar dan hebben we er tenminste wat aan. Dit is eigenlijk nog geen visie maar een wensenlijstje waar niemand op tegen kan zijn'. - *(Respondent van een gemeente)*

Suggesties van medewerkers van de provincie:

- concretiseren op verschillende vlakken: onder andere waarop we willen sturen (en wat we loslaten), concretisering op locatieniveau, concreter maken van doelen en opgaven;
- aansluiten op omgevingswet en convenanten;
- richtinggevender zijn en durven dwingender te zijn ('we kunnen hier niet onderuit');
- samenhang tussen principes en basis op orde verbeteren;
- vinger leggen op thema's en gebieden waar het kan knellen (dilemma's);
- keuzes maken en prioriteren wat waar wel kan;
- oog hebben voor toekomstige ontwikkelingen;
- vroegtijdig betrekken van ambtenaren voor deelonderwerpen;
- integraal werken en behandel gebieden verschillend;
- samen kijken hoe POVI goed toe te passen (bijvoorbeeld met adviseurs of een tool);
- maak een keuze in het abstractieniveau en dus bij wie de inhoudelijke uitwerking ligt;
- een waardenkaart, een visiekaart en een gebiedenkaart maken.

'Ik zou graag zien dat de Omgevingsvisie de vinger legt bij de gebieden en thema's waar het kan gaan knellen. De opgaven voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie kunnen groter worden, wat om ruimteclaims kan vragen. Hoe wil het huidige bestuur hier mee omgaan; welke toekomst voor Fryslân hebben zij voor ogen?' - *(Respondent van provincie Fryslân)*

Afbeelding 3.6 Tevredenheid over de betrokkenheid

De huidige totstandkoming

Van de 12 respondenten die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de vigerende Provinciale Omgevingsvisie zijn er 9 respondenten tevreden over deze betrokkenheid en 3 respondenten geven aan (zeer)ontevreden te zijn. Deze 3 respondenten zijn alle drie werkzaam bij de provincie Fryslân. Van de 5 respondenten van externe organisaties was iedereen tevreden over de betrokkenheid.

Actualisatie van de POVI

Van de 36 respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld, willen 35 respondenten graag betrokken worden bij het proces om te komen tot de vernieuwing van de omgevingsvisie. Over het algemeen is men erg tevreden hoe men in het voortraject is betrokken bij de totstandkoming van de vigerende POVI.

'Ik ken het team dat aan de POVI werkt, complimenten hoe zorgvuldig, actief en inclusief jullie te werk gaan, ondanks tegenslagen en complexe opgave waar jullie voor staan. Ga zo door, jullie doen mooi en goed werk!' - (Respondent van provincie Fryslân)

4 DISCUSSIE

In dit hoofdstuk worden de resultaten op de vragen met elkaar vergeleken en geanalyseerd of een verband te herkennen is. Dit hoofdstuk volgt grotendeels de vragen volgorde van de enquête.

Algemene indruk POVI

Allereerst valt op dat respondenten die positieve antwoorden (goede indruk van het stuk, inspirerend) geven op de eerste vragen, over het algemeen positief zijn over doorwerking en de uitvoerbaarheid. Zij herkennen ook de doelen en werkwijzen van het stuk. Andersom is ook waar: wanneer men een minder goede algemene indruk heeft van het POVI, ziet men het als een belemmerd stuk, dat beperkt doorwerkt in (sectorale) beleidsdocumenten, en worden de doelen en werkwijzen ook niet herkend.

Gebruik van de visie

De POVI wordt goed gebruikt, zowel intern door medewerkers van de provincie als extern, door gemeenten en maatschappelijke partners. De POVI wordt door medewerkers van de provincie over het algemeen frequenter gebruikt, dan door externe medewerkers.

De POVI wordt door de ruime meerderheid als een inspirerende visie ervaren. De POVI wordt ook gebruikt waarvoor het stuk bedoeld is: het bieden van een basis voor nieuwe en sectorale beleidsstukken, het bieden van een toets-kader voor nieuwe (beleids)plannen en richting geven aan nieuwe (sectorale) visies. Het stuk dient daarmee zijn doel als overkoepelende visie op de leefomgeving. Zowel intern als extern wordt de POVI zo ervaren en gebruikt.

Abstractieniveau

Hoewel bij de algemene indruk vaak wordt genoemd dat de POVI te abstract is en er geen keuzes worden gemaakt, wordt bij een latere vraag in de enquête de POVI als 'redelijk concreet' beoordeeld. Wat opvalt is dat er twee hoofdstromen zijn: enerzijds vindt men dat er geen keuzes worden gemaakt, waardoor de POVI te weinig richtinggevend is. Anderzijds wordt de POVI als visie gezien, waarmee er voldoende vrijheid is (en moet zijn) om sectoraal beleid te maken. Het gebrek aan keuzes, concreetheid of prioriteiten is niet voor alle beleidsvelden van toepassing. De oproep voor keuzes komt vooral vanuit respondenten die werken aan Energie, Wonen en Klimaatadaptatie (zie volgende paragraaf).

Waar je verwacht dat externe stakeholders (gemeenten) behoefte hebben aan concreetheid en sturing voor gemeentelijk beleid, zien we dat juist bij provinciale respondenten de POVI als 'niet concreet' beoordeeld (en maar een drietal extern).

Themaspecifiek

Er zijn thema specifiek ook een aantal dwarsverbanden te herkennen. Voor het thema Energie, Wonen en Klimaatadaptatie wordt aangegeven dat de visie verouderd is en actualisatie behoeft. De visie biedt te weinig ruimte voor 'transitie-opgaven'. Dit is goed te verklaren door de snelle maatschappelijke ontwikkeling en de politieke betrokkenheid op deze thema's sinds 2020. Voor energie wordt meermaals genoemd dat de huidige visie de energietransitie (te veel) belemmert. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen interne en externe lessen. Hoewel de enquête door 1 respondent van het Wetterskip Fryslân (onvolledig) is ingevuld, roept het Wetterskip ook op actualisatie op het thema van klimaatadaptatie (en het maken van keuzes daarin).

Doelen en werkwijze

De doelen en werkwijzen uit de POVI worden goed herkend door eenieder die er mee werkt, maar daar zijn twee kanttekeningen bij te plaatsen. Allereerst is de rode draad uit de kwalitatieve antwoorden: 'Practise what you preach'. Veelal is terug te lezen dat men wel weet wat bijvoorbeeld de samenwerkingsprincipes zijn, maar dat deze in de praktijk niet teruggezien wordt. Dat komt enerzijds omdat de principes niet concreet genoeg zijn om mee te werken of na te leven, te vrijblijvend zijn of anderzijds omdat men in gebiedsprocessen eigen afspraken en principes hanteert.

Daarnaast komt de samenhang van deze kapstok, welke de doelen en werkwijzen moeten bieden, niet duidelijk over bij de respondenten. Hierbij wordt aangegeven dat de samenhang in de praktijk belemmerend kan zijn om een project specifiek doel te bereiken, of men herkent de doorwerking van de doelen en werkwijzen naar onderliggende programma's of beleid niet.

Verbetersuggestie door gebiedsgericht werken

Vrijwel iedereen die de enquête volledig heeft ingevuld wenst betrokken te zijn bij de vernieuwing van de visie. Op basis hiervan kan worden gesteld dat men betrokken is met de POVI en behoefte heeft aan duidelijk overkoepelend provinciaal beleid. Circa de helft van de respondenten werkt daarnaast aan meer beleidsvelden, wat ook kan duiden op de behoefte aan sturing op verschillende thema's.

Externe stakeholders wensen vroegtijdig te worden betrokken als klankbord en lezen graag mee om gebiedsspecifieke kennis in te brengen. Dit komt overeen met oproep, vanuit met name provinciale medewerkers, om in de POVI meer rekening te houden met gebiedsgericht maatwerk. Fryslân is op te delen in deelgebieden, zoals die bijvoorbeeld in de structuurvisie 'Grutsk op 'e Romte' zijn gehanteerd, welke qua landschap en fysieke leefomgeving verschillend zijn. De oproep is om in de vernieuwde POVI daar rekening mee te houden en waar mogelijk gebiedsafhankelijke keuzes te maken of prioriteiten inzichtelijk te maken. Deze wens is ook in lijn om sector-overstijgende en locatie-afhankelijke prioriteiten te stellen (zie paragraaf abstractieniveau). Ofwel, wat vinden we waar belangrijk en waar willen we in dit gebied naar toewerken? Een suggestie vanuit de reacties is om bijvoorbeeld een visiekaart op gebiedsniveau uit te werken.

5 CONCLUSIE

In dit hoofdstuk wordt de conclusie gepresenteerd van de evaluatie van de Provinciale Omgevingsvisie van Fryslân, 'De Romte Diele'. De hoofdonderzoeksvragen zijn hieronder één voor één beantwoord. De conclusie van dit onderzoek biedt inzicht in het huidige gebruik en de ervaringen met de provinciale omgevingsvisie, zodat deze informatie mee genomen kan worden in de vernieuwing van de POVI 2024 - 2026.

Hoe en door wie wordt de huidige Omgevingsvisie als strategisch kader gebruikt voor ons beleid voor de fysieke leefomgeving?

De POVI wordt goed gebruikt, zowel intern door medewerkers van de provincie als extern, door gemeenten en maatschappelijke partners. De POVI wordt door medewerkers van de provincie over het algemeen frequenter gebruikt (maandelijks tot elk kwartaal), dan door externe respondenten.

De POVI biedt voor de respondenten handvatten, een basis en geeft richting om zelf keuzes te maken of juist om reeds gemaakte keuzes uit te leggen. Daarnaast is het belang van een beleidsveld geborgd of onderstreept (zoals de cultuurhistorie, het landschap of verkeer) in de visie.

Wat zijn de inhoudelijke ervaringen van interne en externe stakeholders met de provinciale belangen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie?

De inhoudelijke ervaringen zijn wisselend, omdat het abstractieniveau per thema verschilt. Enerzijds is er behoefte om keuzes te maken op actuele maatschappelijke opgaven (Energie, Wonen, Klimaat), zodat het men meer houvast krijgt in de doorvertaling naar sectoraal beleid. Het maken van keuzes vraagt om maatwerk per deelgebied in Fryslân. Dit maatwerk ziet men graag terug in de vernieuwde POVI. Een ander deel van de respondenten is tevreden met het abstractieniveau en geniet van de flexibiliteit en vrijheid die de POVI biedt om sectoraal beleid te maken.

Inhoudelijk wordt aangegeven dat de POVI op onderdelen gedateerd is. Dit zijn de beleidsvelden die de afgelopen jaren een snelle ontwikkeling hebben gekend: de energietransitie, klimaatadaptie en de woningbouwopgave verdienen actualisatie.

In hoeverre worden de samenwerkingsprincipes en inhoudelijke principes toegepast en hoe heeft dat gewerkt?

De doelen en werkwijzen uit de POVI an sich worden goed herkend, maar worden vervolgens beperkt toegepast en daarom niet herkend in de praktijk. Dit komt met name doordat de werkwijzen niet concreet genoeg zijn om mee te werken, te vrijblijvend zijn of omdat men in gebiedsprocessen eigen afspraken en principes hanteert.

Welke lessen kunnen we leren?

Ten eerste hebben we geleerd dat het doel van de POVI niet voor iedere respondent duidelijk is. Mede doordat het abstractieniveau wisselend wordt ervaren, is het niet eenduidig welk doel de POVI dient en waarvoor de visie wel of niet voor gebruikt kan worden of voor geschikt is. Door in de inleiding van de vernieuwde POVI het doel en het instrument scherper te duiden, kan hierop ingespeeld worden.

Daarnaast is gebleken dat de doelen en werkwijzen onvoldoende SMART zijn, waardoor deze in de praktijk beperkt worden toegepast of nageleefd. We hebben geleerd dat er ruimte voor verbetering is om de werkwijzen (samenwerkingsprincipes en inhoudelijke principes) SMART te maken en de samenhang ertussen duidelijker te formuleren, door voorbeelden te presenteren hoe de samenhang van de doelen en werkwijze doorwerkt in onderliggende programma's of sectoraal beleid.

De belangrijkste les die we leren is dat de vigerende POVI beperkt richtinggevend is voor de grotere, integrale opgaven waar de provincie de komende decennia voor staat. Daar waar sectorale opgaven elkaar ruimtelijk bijten ('daar waar het spannend wordt') is er behoefte aan sturing en het maken van keuzes: welke opgave of doel geniet op welke locatie de prioriteit? Daarbij hebben we tevens geleerd dat het merendeel van de respondenten de wens koestert voor een gebiedspecifiekere POVI, om doorvertaling in lokale gebiedsprocessen en sectoraal of gemeentelijk beleid eenvoudiger te maken.

Tot slot hebben we geleerd dat de betrokkenheid bij de POVI groot is, zowel op proces als inhoud. Vrijwel iedere respondent wenst betrokken te worden of te blijven bij de totstandkoming van de vernieuwde POVI. Ook omdat men de behoefte voor een vernieuwde POVI erkend, om de opgaven van de toekomst uit te kunnen werken.

Samengevat is de les die we leren uit deze evaluatie: 'Maak keuzes door concreter te zijn en prioriteiten te stellen, actualiseer de POVI op maatschappelijke opgaven en 'practise what you preach!'

Zijn de inhoudelijke doelen bereikt die gesteld zijn in de Omgevingsvisie?

Op basis van de ingevulde enquêtes kunnen we geen antwoord geven op deze vraag. De antwoorden van respondenten op de inhoudelijke vragen zijn meer gericht op het proces of de werkwijze en minder op de inhoudelijke realisatie van doelen. Deze vraag kan in volgende interviews met gemeenten of in werksessies ter voorbereiding op de POVI 2024 - 2025 worden beantwoord.

5.1 Aanbevelingen voor de nieuwe POVI

De lessen die we geleerd hebben op basis van deze enquête zijn de basis voor de aanbevelingen voor een vernieuwde POVI. Het is duidelijk dat de POVI vernieuwing behoeft. De thema's die om een actualisatie vragen zijn de thema's die de afgelopen jaren een snelle ontwikkeling hebben ondergaan. Dit zijn vooral de zogenaamde transitie-opgaven: energietransitie, klimaatadaptatie en woningbouwopgave.

Gebiedsspecifieke visie maakt doorvertaling mogelijk

Op basis van de conclusies uit de enquête, en onze recente ervaringen bij de POVI voor de provincie Groningen, roepen wij op om de vernieuwde POVI concreter en gebiedsspecifieker te maken. Wegens de 'strijd om de ruimte' en de complexe dialoog die daar mee gepaard gaat, is er behoefte aan provinciale sturing: een concrete visie met prioriteiten op provinciaal niveau. Door deze visie uit te werken in (deel)gebieden en aan te geven welke opgaven waar prioriteit genieten, wordt de provincie richtinggevend in de integrale opgaven van de komende decennia. Een concrete en richtinggevende omgevingsvisie draagt bij aan behoud en ontwikkeling van waarden die voor de provincie Fryslân belangrijk zijn.

Bovendien maakt een concrete Omgevingsvisie doorvertaling in integrale gebiedsprocessen en sectoraal beleid eenvoudiger, doordat vanuit een heldere en concrete visie gemakkelijker de dialoog kan worden gevoerd met andere overheden en partijen die sectorale doelen nastreven. We signaleren deze behoefte bij zowel medewerkers van de provincie, als van gemeenten, waterschappen en overige partners

Het gebiedsspecifiek(er) maken van de Omgevingsvisie vraagt om een intensief omgevingstraject en nauwe betrokkenheid van lokale overheden. In de enquête geven zij aan graag gebiedskennis te leveren.

Het instrument Omgevingsvisie

Daarnaast wordt geadviseerd het doel van het instrument Omgevingsvisie scherp te formuleren in de inleiding van de visie en de doelen en werkwijzen SMART te maken. We hebben geleerd dat de werkwijzen uit de Omgevingsvisie in de praktijk beperkt worden toegepast, omdat ze onvoldoende concreet zijn. Daarom adviseren we de werkwijzen (en de samenhang met de doelen) concreet te maken met voorbeelden. Hierdoor wordt het instrument praktisch toepasbaar en wordt de kans kleiner dat men in gebiedsprocessen afwijkt van deze werkwijzen.

Vorbereiding en nazorg

De betrokkenheid bij het opstellen van de vigerende POVI is door het merendeel positief ervaren. In de voorbereiding op de nieuwe POVI adviseren we daarom een soortgelijk proces in te richten. Daarnaast roepen we op om in de vernieuwde POVI de vlotte schrijfstijl en de passende illustraties en afbeeldingen te behouden. De vigerende POVI wordt daardoor gewaardeerd als een vlot leesbaar document.

Tot slot hebben we geleerd dat de Omgevingsvisie niet door iedere respondent (zowel intern als extern) is gelezen of wordt toegepast. Om er voor te zorgen dat de nieuwe Omgevingsvisie breed en actief wordt toegepast, roepen we op de visie na afronding blijvend en met regelmaat actief uit te dragen. De provincie kan hier bijvoorbeeld op sturen door (eigen) projectleiders hierop aan te spreken, de werkwijzen met stakeholders te bespreken of hier rekening mee te houden in haar inkoopbeleid.

5.2 Beperkingen van het onderzoek

Het onderzoek heeft enkele beperkingen. Allereerst is de steekproefomvang beperkt, waardoor de generaliseerbaarheid van de bevindingen gelimiteerd is. Uit de resultaten lijkt er wel een kern naar voren te komen, maar het onderzoek kan zich onbewust hebben gericht op een specifieke populatie. Doordat de steekproef klein is geeft de kwantitatieve analyse geen statistisch betrouwbaar resultaat, maar geeft het wel een indruk van de ervaringen wat passend was bij het doel van deze enquête. De inzichten uit deze enquête zullen als onderwerpen worden meegenomen in de verdiepende gesprekken die de provincie zal uitvoeren.

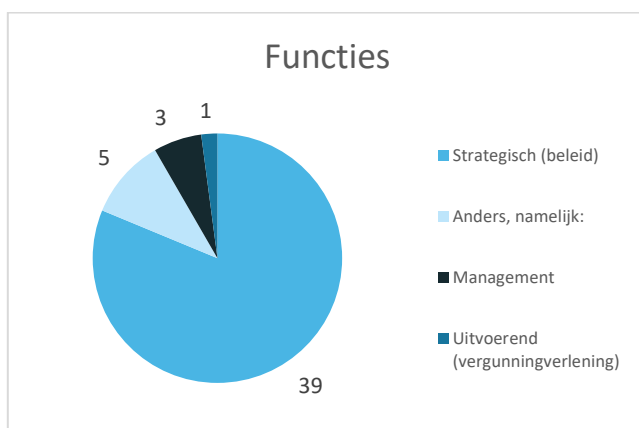
Een andere beperking van dit onderzoek is dat vanuit veel organisaties maar één persoon de enquête heeft ingevuld. Deze respondent is mogelijk geen goede afspiegeling van de ervaringen in de gehele organisatie.

Daarnaast bevatte de vragenlijst veel open vragen die ingevuld moesten worden. Dit vroeg tijd van respondenten, waardoor respondenten mogelijk afhaakten bij het invullen ervan.

Daarnaast hadden de stellingen in de vragenlijst (bewust) geen neutrale optie. In veel gevallen was dit geen probleem. Een enkeling gaf aan bij gebrek aan de optie neutraal zomaar iets te hebben aangevinkt, in dergelijke gevallen zijn hun antwoorden uit de data verwijderd.

BIJLAGE: RESPONDENTEN

Afbeelding I.1 Functie van respondenten

Tabel I.1 Totaaloverzicht organisatieachtergrond van respondenten

Organisatie	Volledigheid van invullen			Totaal
	Volledig	Vroegtijdig gestopt	Volledig, maar gebruikt POVI nooit	
provincie Fryslân	24	2	3	29
gemeente Noardeast-Fryslân	2	1		3
gemeente Smallingerland	1	1		2
gemeente (onbekend)	2			2
Wetterskip Fryslân		1		1
gemeente Heerenveen	1			1
gemeente Schiermonnikoog	1			1
gemeente Leeuwarden		1		1
gemeente Terschelling	1			1
gemeente Vlieland	1			1
gemeente Waadhoeke		1		1
Friese Milieu Federatie	1			1
landschapsbeheer Friesland		1		1
gemeente Ooststellingwerf	1			1
agrarische collectieven			1	1
gemeente Opsterland	1			1
totaal	36	8	4	48

BIJLAGE: ENQUÊTE FORMULIER

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Welkom

Beste respondent,

Deze enquête heeft als doel uw mening en ervaringen over de omgevingsvisie Fryslân (De Romte Diele, 2020) te verzamelen. Uw input is van belang voor het actualiseren van de provinciale omgevingsvisie in 2024/2025. U heeft tot 15 januari om deze enquête in te vullen.

De provincie Fryslân gaat zorgvuldig met uw antwoorden en persoonsgegevens om. Om uw antwoorden te gebruiken voor dit onderzoek hebben wij uw toestemming nodig. Het is mogelijk om de enquête anoniem in te vullen.

De enquête bevat naast stellingen en meerkeuzevragen ook meerdere open vragen. We beseffen dat het invullen daarvan tijd kost, maar we hopen dat u de tijd kan vrijmaken om ons te voorzien van goede feedback zodat we de omgevingsvisie kunnen actualiseren.

Alvast hartelijk dank,
Provincie Fryslân

* Geeft u toestemming om uw antwoorden te verwerken in het onderzoek?

Ja, ik geef toestemming mijn antwoorden te gebruiken voor dit onderzoek.

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

* Ik ben werkzaam bij de volgende organisatie (bijv. Provincie Fryslân, gemeente, Wetterskip Fryslân, etc.):

* Wat is je functie?

- Uitvoerend (vergunningverlening)
- Uitvoerend (toezicht en handhaving)
- Strategisch (beleid)
- Management
- Anders, namelijk:

* Ik ben werkzaam binnen het volgende beleidsterrein (meer antwoorden mogelijk):

Mobiliteit

Energie

Ruimte

Wonen

Water

Economie

Natuur

Landbouw

Milieu

Anders, namelijk:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Jouw ervaring met De Romte Diele

* Mijn algemene indruk van de provinciale omgevingsvisie 'De Romte Diele' is:

* Ik raadpleeg de provinciale omgevingsvisie voor: (a.u.b. hierbij een voorbeeld geven)

* Ik gebruik de provinciale omgevingsvisie:

Dagelijks

Wekelijks

Maandelijks

Elk kwartaal

Elk half jaar

Jaarlijks

Nooit

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Jouw ervaring met De Romte Diele

* Vul in: "Ik vind de provinciale omgevingsvisie voor de uitvoering en ontwikkeling van mijn beleidsopgave."

- Zeer belemmerend Belemmerend Inspirerend Zeer inspirerend

* Vul de volgende zin aan

"Ik vind dat de provinciale omgevingsvisie een (zeer) **inspirerende** werking heeft bij de volgende beleidsontwikkelingen / doelstellingen waarbij ik betrokken ben of ben geweest, omdat"

* Vul de volgende zin aan

"Ik vind dat de provinciale omgevingsvisie een (zeer) **belemmerende** werking heeft bij de volgende beleidsontwikkelingen / doelstellingen waarbij ik betrokken ben of ben geweest, omdat"

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Gebruik

* Ik gebruik de provinciale omgevingsvisie als beleidsstuk voor (strategische) keuzes binnen mijn beleidsopgave of de uitvoering ervan

- Ja
 Nee, een ander beleidsstuk

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Gebruik - Ja

* Het antwoord op de vorige vraag was 'Ja', licht toe waarom je de provinciale omgevingsvisie als beleidsstuk gebruikt:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Gebruik - Nee

* Het antwoord op de vorige vraag was 'Nee, een ander beleidsstuk', om welk beleidsstuk gaat het en waarom maak je daar gebruik van?

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Doorwerking

* Vul in: Ik ben over de doorwerking van de provinciale omgevingsvisie in de sectorale stukken (de Woonvisie, FPLG, de RES etc.)

- Zeer ontevreden Ontevreden Tevreden Zeer tevreden

* Licht je antwoord toe:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Doelen & werkwijze

In de volgende vragen worden de doelen en werkwijze uit de omgevingsvisie behandeld. De doelen en werkwijze worden in de omgevingsvisie beschreven aan de hand van: de basis op orde, de urgente opgaven, de inhoudelijke principes en de samenwerkingsprincipes.

* Vul in: Ik ben met de 'inhoudelijke principes' uit de provinciale omgevingsvisie.

- Zeer onbekend Onbekend Bekend Zeer bekend

* Licht je antwoord toe:

* Vul in: Ik ben met 'de samenwerkingsprincipes' uit de provinciale omgevingsvisie.

- Zeer onbekend Onbekend Bekend Zeer bekend

* Licht je antwoord toe:

* Vul in: Ik ben met 'de basis op orde' uit de provinciale omgevingsvisie.

- Zeer onbekend Onbekend Bekend Zeer bekend

* Licht je antwoord toe:

* Vul in: Ik ben met 'de urgente opgaven' uit de provinciale omgevingsvisie.

- Zeer onbekend Onbekend Bekend Zeer bekend

* Licht je antwoord toe:

* Ik herken de samenhang tussen de hiervoor benoemde werkwijze (samenwerkingsprincipes en inhoudelijke principes) en doelen (basis op orde en urgente opgaven) in de provinciale omgevingsvisie:

- Ja Nee

* Licht je antwoord toe:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Uitvoerbaarheid

* Ik vind de provinciale omgevingsvisie:

- Niet concreet Redelijk concreet Concreet Te concreet

* Licht je antwoord toe:

* Ik beoordeel de **uitvoerbaarheid** van de provinciale omgevingsvisie met een:

1 10

* Licht je beoordeling over de uitvoerbaarheid van de provinciale omgevingsvisie toe:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Vervolg

* De provincie Fryslân kan de provinciale omgevingsvisie verbeteren op de volgende wijze:

* Ik ben betrokken geweest bij de totstandkoming van de provinciale omgevingsvisie 'De Romte Diele':

- Ja
 Nee

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Betrokkenheid

* Vul in: Ik ben over manier waarop ik betrokken ben bij de totstandkoming van de provinciale omgevingsvisie.

- Zeer ontevreden Ontevreden Tevreden Zeer tevreden

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Betrokkenheid

* Vul in: Ik wil betrokken worden bij de actualisatie van de provinciale omgevingsvisie:

- Wel
 Niet

Vul in wanneer je wel betrokken wilt worden

Mijn naam (optioneel):

Mijn e-mailadres (optioneel):

Ik zou graag op de volgende wijze betrokken willen worden (optioneel):

provinsje fryslân
provincie fryslân

Enquête Omgevingsvisie Fryslân

Tot slot

Heb je nog afsluitende opmerkingen die je kwijt wil?

Hartelijk dank voor het invullen van onze enquête!